T084 TKL 2 (07) 1509 Luận Đại Trí Độ 46.Giải Thích Thiện Căn Cúng Dường

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 30 93

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 30
46. GIAÛI THÍCH THIEÄN CAÊN CUÙNG DÖÔØNG

KINH: Muoán ñem caùc thieän caên cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn chö Phaät, ñöôïc nhö yù thaønh töïu, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN: Boà-taùt ñaõ ñöôïc gaëp chö Phaät, haõy neân cuùng döôøng. Neáu ñöôïc gaëp Phaät maø khoâng cuùng döôøng, thaät laø chaúng vui! Nhö Boà-taùt Tu- ma-ñeà (Dieäu YÙ) gaëp Phaät Nhieân Ñaêng maø khoâng coù chi cuùng döôøng, tìm kieám chung quanh, thaáy ngöôøi con gaùi baùn hoa, laáy naêm traêm tieàn vaøng, mua ñöôïc naêm hoa sen xanh ñeå cuùng döôøng Phaät. Laïi Boà-taùt Taùt-ñaø-ba- luaân, vì cuùng döôøng Thaày, maø baùn thòt maùu thaân mình. Caùc Boà-taùt nhö vaäy, ñaõ ñöôïc thaáy Phaät, taâm muoán cuùng döôøng. Neáu khoâng coù gì cuùng döôøng, thì taâm coù trôû ngaïi, ví nhö ngöôøi daân thöôøng gaëp quaân tröôûng maø khoâng ñem leã taëng, thì laø baát kính. Theá neân caùc Boà-taùt tìm vaät cuùng döôøng ñeå cuùng döôøng chö Phaät. Phaät tuy khoâng caàn maø taâm Boà-taùt ñöôïc ñaày ñuû, ví nhö noâng phu gaëp ruoäng toát maø khoâng haït gioáng, tuy muoán gia coâng, maø khoâng laáy gì ñeå tung söùc, taâm raát öu saàu! Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñöôïc gaëp chö Phaät, maø khoâng coù vaät cuùng döôøng, daàu coù vaät khaùc, khoâng xöùng yù mình; taâm beøn e ngaïi. Caùc thieän caên: Quaû baùo cuûa thieän caên nhö hoa höông, anh laïc, y phuïc, traøng phan, baûo caùi, caùc thöù traân baûo... vì côù sao? Vì hoaëc coù khi laáy nhaân noùi quaû, nhö noùi ngaøy aên ngaøn löôïng vaøng, vaøng khoâng theå aên, nhaân vaøng maø ñöôïc aên, neân noùi aên vaøng. Hoaëc coù khi noùi laáy quaû noùi nhaân, nhö thaáy böùc veõ ñeïp noùi laø kheùo tay, tay khoâng phaûi böùc veõ aáy, maø thaáy böùc veõ aáy, noùi laø kheùo tay. Thieän caên quaû baùo cuõng nhö vaäy. Do nhaân duyeân nghieäp thieän caên maø ñöôïc ñoà cuùng döôøng, goïi laø thieän caên. Hoûi: Neáu nhö vaäy, sao khoâng noùi ngay hoa höông

maø noùi nhaân cuûa noù?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 30 94

Ñaùp: Ñoà cuùng döôøng coù hai thöù: 1. Taøi cuùng döôøng. 2. Phaùp cuùng döôøng. Neáu chæ noùi cuùng döôøng hoa höông thì khoâng bao goàm ñöôïc phaùp cuùng döôøng. Nay noùi thieän caên cuùng döôøng, neân bieát ñaõ goàm caû taøi vaø phaùp. Cuùng döôøng: Hoaëc thaáy hoaëc nghe coâng ñöùc chö Phaät, sanh taâm cung kính toân troïng, ñöa ñoùn haàu haï, nhieãu quanh, leã baùi, ñöùng cuùi mình chaáp tay, traùnh ngoài, yeân choã, khuyeân môøi aên uoáng, höông hoa, traân baûo... xöng taùn caùc coâng ñöùc trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä, Phaät coù thuyeát phaùp thì tín thoï lôøi daïy baûo; thaân. ngöõ, yù nghieäp laønh nhö vaäy, aáy laø cuùng döôøng. Toân troïng: Bieát heát thaûy chuùng sanh khoâng ai coù ñöùc quaù hôn, neân noùi laø toân; taâm kính sôï hôn kính sôï cha meï, sö tröôûng, quaân vöông, vì söï lôïi ích troïng ñaïi, neân noùi laø troïng. Cung kính: Khieâm toán, sôï seät neân noùi laø cung, suy toân trí ñöùc cuûa Phaät neân noùi laø kính. Taùn thaùn: Khen ngôïi coâng ñöùc laø taùn, taùn chöa ñuû, coøn xöôùng leân nöõa goïi laø thaùn. Tuøy yù thaønh töïu: Neáu caàn hoa ñeå cuùng döôøng, hoa lieàn theo yù, hoaëc caàu ñöôïc, hoaëc khoâng caàu maø ñöôïc. Coù thöù töï nhieân hieän ra, hoaëc bieán hoùa sanh, cho ñeán caùc thöù kyõ nhaïc cuùng döôøng, ñeàu ñöôïc nhö vaäy. Hoûi: Boà-taùt gaëp ñöôïc thöù gì thì cuùng döôøng, côù sao laïi tìm caàu theo yù? Ñaùp: Phöôùc ñöùc theo taâm, duøng vaät aùi troïng ñem cuùng döôøng thì ñöôïc phöôùc theâm nhieàu. Nhö vua A-duïc luùc treû nhoû duøng ñaát maø mình quyù troïng ñem daâng Phaät. Quaû baùo ñöôïc laøm vua coõi Dieâm-phuø-ñeà, trong moät ngaøy döïng taùm vaïn thaùp, neáu ngöôøi lôùn tuy laáy nhieàu ñaát boû vaøo baùt cuùng döôøng maø khoâng ñöôïc gì, vì khoâng phaûi laø ñaát ñöôïc quí troïng. Coù ngöôøi quyù troïng rieâng thöù hoa, ñem hoa aáy cuùng döôøng Phaät, ñöôïc phöôùc theâm nhieàu, cho ñeán baûo vaät cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, thích nghi theo thôøi, neáu luùc laïnh thì neân ñem cho cuûi löûa, aùo, giaøy, nhaø aám, meàn neäm, vaø thöùc aên uoáng; luùc noùng thì neân ñem cho nöôùc, quaït, loïng, nhaø maùt, aùo moûng, ñoà aên ngon, tuøy luùc gioù möa ñöa ñoà cuùng döôøng. Nhö vaäy tuøy thôøi maø cuùng döôøng. Laïi thích nghi theo ñòa phöông, tuøy theo ngöôøi laõnh thoï caàn duøng ñeàu ñem cuùng döôøng. Laïi nöõa, tuøy yù cuùng döôøng laø coù vò Boà-taùt bieát Phaät khoâng caàn gì, laïi bieát caùc vaät hö doái nhö huyeãn, chæ laø nhaát töôùng töùc laø voâ töôùng, vì giaùo hoùa chuùng sanh neân tuøy taøi vaät maø chuùng sanh vaø quoác ñoä quí troïng, daãn

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 30 95

daét hoï cuùng döôøng. Laïi coù Boà-taùt ñöôïc thieàn ñònh thaâm saâu, phaùt sanh Boà-taùt thaàn thoâng, do söùc thaàn thoâng neân bay ñeán tröôùc möôøi phöông Phaät, hoaëc nôi nöôùc Phaät, neáu caàn hoa trôøi möa khaép, hoa lieàn khaép ñaày ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñem cuùng döôøng Phaät; hoaëc möa höông Chieân-ñaøn trôøi, hoaëc möa chaâu ngoïc töôi saùng; hoaëc möa baûy baùu; hoaëc möa ngoïc Nhö-yù lôùn nhö nuùi Tu-di; hoaëc möa kyõ nhaïc, aâm thanh thanh thoaùt; hoaëc laáy thaân lôùn nhö nuùi Tu-di laøm tim ñeøn, cuùng döôøng chö Phaät. Nhö

vaäy... goïi laø taøi cuùng döôøng. Laïi Boà-taùt haønh saùu Ba-la-maät, laáy phaùp cuùng döôøng chö Phaät. Hoaëc coù Boà-taùt thöïc haønh moät ñòa phaùp cuùng döôøng chö Phaät, cho ñeán haønh möôøi ñòa phaùp cuùng döôøng. Hoaëc coù khi Boà-taùt ñöôïc voâ sanh phaùp nhaãn, tröø phieàn naõo cho mình vaø chuùng sanh, aáy laø phaùp cuùng döôøng. Hoaëc coù khi Boà-taùt truù ôû möôøi ñòa duøng thaàn löïc laøm döùt löûa ñòa nguïc, khieán cho loaøi ngaï quyû ñöôïc no ñuû, suùc sanh ñöôïc lìa sôï haõi, khieán ñöôïc sanh leân coõi trôøi coõi ngöôøi, ôû ñòa vò baát thoái, söùc ñaïi coâng ñöùc nhö vaäy, goïi laø phaùp cuùng döôøng. Vì vaäy neân noùi muoán ñöôïc thieän caên thaønh töïu, haõy hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. KINH: Muoán laøm cho heát thaûy chuùng sanh maõn nguyeän veà y phuïc, aên uoáng, ñoà naèm, höông xoa, xe ngöïa, phoøng xaù, giöôøng choõng, ñeøn ñuoác... haõy hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN: Hoûi: Coù thöù lôùp gì, khi muoán laøm maõn nguyeän cho heát thaûy chuùng sanh? Ñaùp: Haønh nghieäp cuûa Boà-taùt coù hai: 1. Cuùng döôøng chö Phaät. 2. Ñoä thoaùt chuùng sanh. Do cuùng döôøng chö Phaät neân ñöôïc voâ löôïng phöôùc ñöùc, ñem phöôùc ñöùc aáy laøm lôïi ích chuùng sanh, ñoù laø laøm maõn nguyeän chuùng sanh. Nhö ngöôøi chuû buoân vaøo bieån caû tìm chaâu baùu, ñöôïc an oån trôû veà, laøm lôïi ích cho ngöôøi thaân thích vaø quen bieát. Nhö vaäy, Boà-taùt vaøo trong bieån phaùp cuûa chö Phaät, ñöôïc voâ löôïng baùu coâng ñöùc, laøm lôïi ích cho chuùng sanh. Cuõng nhö tieåu vöông cuùng döôøng ñaïi vöông, laøm cho hoan hyû, ñöôïc ban cho ñieàu mong caàu, veà chöùc vò, taøi cuûa, ñem veà nöôùc cuõ, laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi, tröø khoå oaùn taëc. Boà-taùt cuùng döôøng chö Phaät phaùp vöông, neân ñöôïc thoï kyù, laáy voâ löôïng traân baûo thieän caên, ñöôïc voâ taän trí löïc, trôû laïi trong chuùng sanh, cuùng döôøng ngöôøi laønh, cung caáp vaät caàn duøng cho ngöôøi ngheøo, boïn ma daân, taø kieán ngoaïi ñaïo thaûy ñeàu tan raõ, aáy laø cuùng

döôøng chö Phaät, tieáp ñeán laøm cho chuùng sanh maõn nguyeän. Hoûi: Boà-taùt thaät coù theå laøm maõn nguyeän heát thaûy chuùng sanh chaêng? Neáu laøm maõn nguyeän khaép heát chuùng sanh, vaäy chö Phaät vaø Boà-taùt khaùc coøn lôïi ích gì? Neáu khoâng laøm maõn nguyeän taát caû, thì trong ñaây côù sao noùi muoán laøm maõn nguyeän heát thaûy chuùng sanh, haõy hoïc Baùt-nhaõ Ba- la-maät? Ñaùp: Coù hai thöù nguyeän: 1. Nguyeän thaønh ñöôïc. 2. Nguyeän khoâng thaønh ñöôïc. Nguyeän khoâng thaønh ñöôïc laø coù ngöôøi muoán caân löôïng hö khoâng cuøng taän bieân teá, vaø muoán tìm bieân teá cuûa thôøi gian, phöông höôùng, thì chæ nhö treû con tìm traêng ñaùy nöôùc, töôïng trong göông. Nhöõng nguyeän nhö vaäy thì khoâng theå thaønh ñöôïc. Nguyeän thaønh ñöôïc laø nhö cöa caây tìm löûa, ñaøo ñaát tìm nöôùc, tu phöôùc ñöôïc sanh coõi ngöôøi coõi trôøi vaø thaønh A-la-haùn, Bích-chi Phaät quaû, cho ñeán ñöôïc chö Phaät phaùp vöông. Nhöõng nguyeän nhö vaäy goïi laø nguyeän thaønh ñöôïc. Nguyeän thaønh ñöôïc coù hai thöù: 1. Theá gian. 2. Xuaát theá gian. Trong ñaây vì nguyeän theá gian neân laøm maõn nguyeän chuùng sanh, taïi sao bieát? Laø vì laáy ñoà aên uoáng, giöôøng naèm, cho ñeán ñeøn ñuoác caàn duøng ñeàu cung caáp cho. Hoûi: Côù sao Boà-taùt laøm cho chuùng sanh maõn

nguyeän nhöõng ñieàu deã ñöôïc, maø khoâng cho nhöõng ñieàu khoù ñöôïc? Ñaùp: Nguyeän coù haï, trung, thöôïng. Haï nguyeän laø laøm nhaân duyeân cho ñöôïc caùi vui ñôøi nay. Trung nguyeän laø laøm nhaân duyeân cho ñöôïc caùi vui ñôøi sau. Thöôïng nguyeän laø laøm nhaân duyeân cho ñöôïc caùi vui Nieát-baøn. Theá neân, tröôùc cho haï nguyeän, thöù ñeán trung nguyeän, vaäy sau thöôïng nguyeän. Laïi nöõa chuùng sanh phaàn nhieàu ñaém caùi vui ñôøi nay, ít caàu caùi vui ñôøi sau, caùi vui Nieát-baøn caøng ít caàu hôn nöõa. Neáu noùi nhieàu laø ñaõ goàm coù ít trong aáy. Laïi nöõa, kinh naøy tröôùc sau phaàn nhieàu noùi ñeán caùi vui Nieát-baøn, ñôøi sau, ít noùi ñeán caùi lôïi ñôøi nay. Phaùp cuûa Boà-taùt laø cho heát thaûy chuùng sanh ñuû thöù lôïi ích, khoâng neân boû moät ai. Vì sao? Vì taâm ban ñaàu chæ muoán daïy chuùng sanh tu Ñaïi thöøa phaùp, nhöng vì chuùng sanh khoâng kham thoï hoùa, neân tieáp ñoù daïy cho phaùp Thanh vaên, Bích-chi Phaät. Neáu cuõng khoâng kham nöõa, thì

seõ daïy cho möôøi ñieàu thieän, boán phaïm haïnh, khieán tu phöôùc ñöùc. Neáu chuùng sanh vaãn khoâng öa, cuõng khoâng neân boû rôi chuùng sanh aáy, maø neân cho hoï söï lôïi ích ñôøi naøy laø aên uoáng... Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu tuy coù theå cho ngöôøi khaùc aên uoáng..., laøm maõn nguyeän ngöôøi kia, ñeàu coù nhaân duyeân, hoaëc vieäc ñôøi naøy, hoaëc vieäc ñôøi sau. Thanh vaên, Bích-chi Phaät, khoâng coù nhaân duyeân laøm maõn nguyeän chuùng sanh, neân söï lôïi ích raát ít, coøn ñaïi Boà-taùt do nhaân duyeân thöïc haønh Boá thí Ba-la-maät neân ñöôïc laøm quoác vöông, ñaïi tröôûng giaû, giaøu coù voâ löôïng, chuùng sanh boán phöông, neáu ñeán caàu xin ñeàu ñöôïc ñaày ñuû. Nhö cö só Taân-ñaàu, laøm vò ñaïi ñaøn-vieät, ngoài giöôøng lôùn baûy baùu, kim cöông laøm chaân, traûi neäm trôøi, maøn giaêng xích chaân chaâu; ngöôøi haàu haï hai beân, moãi beân coù taùm möôi boán ngaøn, toaøn trang söùc kyø dieäu, môû boán cöûa lôùn, töï do cho ngöôøi ñeán xin. Ngaøy ñeâm saùu thôøi ñaùnh troáng, laïi phoùng aùnh saùng. Möôøi phöông voâ löôïng chuùng sanh nghe tieáng troáng, aùnh saùng chaïm thaân, thaûy ñeàu ñi ñeán, muoán ñöôïc caùc thöù aên uoáng. Tröôûng giaû thaáy caùc ngöôøi aáy nhoùm laïi, lieàn im laëng chieâm ngöôõng hö khoâng, khi aáy trong hö khoâng möa xuoáng thöùc traêm vò, ñeàu ñöôïc theo yù. Neáu chuùng sanh khoâng töï laáy ñöôïc, thì ngöôøi hai beân laáy chia caáp cho, ñaày ñuû môùi thoâi. Ai caàn aên uoáng, y phuïc, ngoïa cuï, baûo vaät... ñeàu cuõng nhö theá. Cho chuùng sanh töï do theo yù muoán xong, vaäy sau noùi phaùp, khieán xa lìa boán caùch aên (ñoaøn thöïc, xuùc thöïc, tö thöïc, thöùc thuïc – N.D) ñeàu an truù trong ñòa vò baát thoái chuyeån. Nhö vaäy Boà-taùt do löïc thaàn thoâng neân hay laøm cho chuùng sanh maõn nguyeän. Hoûi: Luùc Phaät ôû ñôøi chuùng sanh coøn coù ñoùi khaùt, trôøi khoâng möa, chuùng sanh khoán teä maø Phaät coøn khoâng theå cho heát thaûy chuùng sanh maõn nguyeän, huoáng Boà-taùt laøm sao cho chuùng sanh maõn nguyeän? Ñaùp: Boà-taùt truù ôû thaäp ñòa; vaøo Thuû-laêng-nghieâm Tam-muoäi, ôû taïi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, hoaëc coù khi hieän laøm ngöôøi môùi phaùt taâm haønh saùu Ba-la-maät, hoaëc hieän laøm ngöôøi ôû ñòa vò baát thoái chuyeån, hoaëc hieän laøm vò nhaát sanh boå xöù, ôû coõi trôøi

Ñaâu-xuaát, thuyeát phaùp cho chö thieân. Hoaëc töø trôøi Ñaâu-xuaát hai sanh vaøo cung vua Tònh-phaïn, hoaëc hieän xuaát gia thaønh Phaät, hoaëc hieän Chuyeån phaùp luaân ôû giöõa ñaïi chuùng, ñoä voâ löôïng chuùng sanh, hoaëc hieän vaøo Nieát-baøn, döïng thaùp baûy baùu, ôû khaép caùc quoác ñoä, ñeå chuùng sanh cuùng döôøng Xaù-lôïi, khi Phaät phaùp dieät heát. Khi ñang laøm Boà-taùt maø lôïi ích nhö vaäy, huoáng chi khi thaønh Phaät. Phaät thaân coù hai thöù: 1. Chaân thaân. 2. Hoùa thaân.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 30 98

Chuùng sanh thaáy ñöôïc Phaät chaân thaân, khoâng nguyeän gì khoâng thoûa maõn. Phaät chaân thaân ñaày khaép hö khoâng, aùnh saùng chieáu khaép möôøi phöông, aâm thanh thuyeát phaùp cuõng khaép möôøi phöông, ñaïi chuùng ñaày trong voâ löôïng haèng haø sa theá giôùi, thaûy ñeàu nghe phaùp, thuyeát phaùp khoâng döùt, trong moät khoaûng thôøi gian, moãi moãi tuøy choã nghe maø ñaëng giaûi ngoä. Nhö kieáp taän roài, do haønh nghieäp cuûa chuùng sanh neân coù möa lôùn ñoå xuoáng, lieân tuïc khoâng döùt, ba ñaïi kia khoâng theå ngaên ñöôïc, chæ coù gioù cuûa kieáp taän möôøi phöông noåi leân, xuùc ñoái nhau maø duy trì nöôùc möa aáy. Nhö vaäy, phaùp taùnh thaân Phaät thuyeát phaùp, töø haøng thaäp truï Boà-taùt, haøng tam thöøa khoâng theå duy trì ñöôïc; chæ coù haøng thaäp truï Boà-taùt vôùi naêng löïc phöông tieän trí khoâng theå nghó baøn laø nghe laõnh thoï ñöôïc. Chuùng sanh naøo thaáy ñöôïc phaùp thaân Phaät thì khoâng coù ba ñoäc, vaø caùc phieàn naõo; caùc khoå reùt, noùng cuøng luùc dieät heát, khoâng nguyeän gì khoâng thoûa maõn. Nhö ngoïc nhö yù coøn luoân cho chuùng sanh ñöôïc tuøy nguyeän, huoáng gì ngoïc Phaät, cho heát thaûy ñöôïc maõn nguyeän theá gian, maõn nguyeän xuaát theá gian. Neáu noùi Phaät khoâng theå laøm cho chuùng sanh maõn nguyeän, lôøi aáy khoâng ñuùng. Laïi nöõa, ñöùc Phaät Thích-ca Maâu-ni, thoï thaân ôû cung vua, hieän chòu theo pheùp taéc con ngöôøi, coù laïnh, noùng, ñoùi, khaùt, nguû nghæ, chòu lôøi phæ baùng, giaø, beänh, cheát... maø noäi taâm trí tueä thaàn ñöùc khoâng khaùc vôùi chaân Phaät chaùnh giaùc, muoán laøm thoûa maõn sôû nguyeän cuûa chuùng sanh, ñeàu thoûa maõn ñöôïc, nhöng khoâng maõn laø vì töø voâ soá kieáp laïi thöôøng laøm cho chuùng sanh maõn nguyeän veà aên maëc maø khoâng heát khoå, cho neân nay chæ laáy Nieát-baøn voâ vi thöôøng laïc laøm lôïi ích hoï, nhö thöông ngöôøi thaân khoâng cho ñoà aên ngon coù laãn ñoäc. Nhö vaäy nguyeän cuûa theá gian chæ laøm sanh caùc kieát söû, laïi khi xa lìa caùc kieát söû thì taâm sanh ñaïi khoå, cho neân khoâng laáy ñoù laøm quan troïng. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi ñöùc Phaät Thích-ca Maâu-ni ñaõ laøm cho chuùng sanh maõn nguyeän maø chuùng sanh töï khoâng nhaän ñöôïc, nhö trong kinh Tyø-ma-la-caät noùi: Phaät laáy ngoùn chaân aán xuoáng ñaát, töùc thôøi quoác ñoä ñöôïc trang nghieâm baûy baùu, Phaät quoác ñoä cuûa ta cuõng nhö vaäy, con ngöôøi nhieàu oaùn haïi thì hieän thaáy Phaät quoác khaùc hôn. Laïi nhö vua roàng, taâm bình ñaúng möa xuoáng, maø ôû ngöôøi thì laø nöôùc maø treân thaân ngaï quyû thì laø löûa than. Hoûi: Neáu coù theå laøm cho heát thaûy chuùng sanh maõn nguyeän, thì chuùng sanh höõu bieân, khoâng coøn ai chòu khoå ñoùi reùt nöõa. Vì côù sao? Vì heát thaûy

chuùng sanh ñeàu ñaõ maõn nguyeän lìa khoå ñöôïc vui? Ñaùp: Maõn nguyeän heát thaûy, laø danh töï heát thaûy, chöù khoâng phaûi thaät heát thaûy, nhö keä Phaùp cuù noùi: Heát thaûy ñeàu sôï cheát, Heát thaûy sôï gaäy ñaùnh, Suy buïng ta ra ngöôøi, Chôù gieát chôù ñaùnh gaäy. Tuy noùi heát thaûy sôï gaäy ñaùnh ñau, nhöng nhö chuùng sanh ôû coõi Voâ saéc, khoâng thaân, thì khoâng coù gaäy ñaùnh ñau. Chuùng sanh ôû coõi Saéc, tuy coù theå coù thaân cuõng khoâng coù gaäy ñaùnh ñau. Chuùng sanh ôû coõi Duïc cuõng coù ngöôøi khoâng bò gaäy ñaùnh ñau, nhöng noùi "heát thaûy" laø chæ nhöõng ngöôøi ñaùng bò gaäy ñaùnh maø noùi, chaúng phaûi thaät heát thaûy. Vì vaäy neân Boà-taùt laøm cho heát thaûy chuùng sanh maõn nguyeän. Nhöng taâm Boà-taùt khoâng coù giôùi haïn, quaû baùo phöôùc ñöùc cuõng voâ löôïng, chæ vì chuùng sanh bò toäi chöôùng saâu daøy töø voâ löôïng voâ soá kieáp, neân khoâng theå ñöôïc, nhö ñeä töû cuûa Xaù-lôïi-phaát laø Tyø-kheo La-taàn-chaâu (Lasoka) ñi khaát thöïc saùu ngaøy lieàn maø khoâng ñöôïc chi, cho ñeán ngaøy thöù baûy, maïng saép muoán döùt, coù ngöôøi ñoàng ñaïo khaát thöïc ñem cho, lieàn bò chim giöït laáy tha ñi. Baáy giôø Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi Muïc-kieàn-kieân: Thaày coù thaàn löïc lôùn, giöõ hoä thöùc aên aáy ñöa cho La-taàn-chaâu ñöôïc aên. Muïc-kieàn-lieân lieàn ñem thöùc aên ñeán cho, thöùc aên saép ñöa ñeán mieäng, lieàn bieán thaønh buøn. Laàn sau Xaù-lôïi-phaát khaát thöïc ñem cho, thì mieäng töï ngaäm laïi. Cuoái cuøng Phaät ñi ñeán ñöa thöùc aên cho, nhôø phöôùc ñöùc voâ löôïng cuûa Phaät neân laøm cho La-taàn-chaâu aên ñöôïc. Tyø-kheo aáy aên xong, taâm sanh hoan hyû, caøng tin kính gaáp boäi. Phaät baûo Tyø-kheo La-taàn-chaâu: Caùc phaùp höõu vi ñeàu laø khoå, vaø noùi Töù ñeá cho nghe, ngay khi aáy Tyø-kheo ñöôïc laäu heát, yù giaûi, chöùng ñaéc ñaïo quaû A-la-haùn. Coù nhöõng chuùng sanh phöôùc moûng, toäi naëng hôn ñaây, Phaät khoâng cöùu ñöôïc. Laïi vì bieát chuùng sanh laø khoâng theå coù ñöôïc, roõ thaáu phaùp taùnh, neân chö Phaät khoâng coù öùc töôûng phaân bieät laø ngöôøi coù theå hay khoâng coù theå ñoä, taâm thöôøng vaéng laëng, yù khoâng theâm bôùt. Vì vaäy neân duø Boà-taùt coù muoán laøm cho heát thaûy chuùng sanh maõn nguyeän, nhöng vì chuùng sanh toäi naëng, neân khoâng theå ñöôïc, Boà-taùt khoâng coù loãi. Uoáng, aên: AÊn löôïc coù hai thöù laø thoâ vaø teá. Baùnh, côm, thöùc aên traêm vò. Tuy kinh noùi do boán caùch aên maø chuùng sanh ñöôïc toàn taïi, nhöng nôi ñaây chæ noùi caùch ñoaøn thöïc (aên ñoà vaät coù khoái löôïng naém caàm ñöôïc

– ND) coøn ba caùch aên kia laø khoâng coù saéc chaát, khoâng theå ñem cho. Neáu noùi cho ñoaøn thöïc, thì ñaõ cho ba caùch aên kia. Vì sao? Vì nhaân ñoaøn thöïc neân taêng ích ba caùch thöïc kia. Nhö Kinh noùi: Ñaøn-vieät thí ñoà aên, thì cho ngöôøi laõnh thoï naêm vieäc lôïi ích. Uoáng, toång quaùt coù hai thöù: 1. Röôïu caây coû, ñoù laø röôïu nho, mía, luùa... 2. Nöôùc caây coû ñoù laø nöôùc mía, nöôùc nho, nöôùc ñöôøng, nöôùc thaïch löïu, nöôùc quaû leâ, mít, nöôùc quaû ba-loâ-sa... vaø nöôùc caùc thöù luùa, nhö vaäy hoøa hôïp laøm thöùc uoáng aên trong loaøi ngöôøi. Vaø caùc

thöùc uoáng aên cuûa trôøi laø vò Tu-ñaø cam loà, hoa quaû trôøi... nöôùc Ma-ñaàu-ma-ñaø-baø... moãi loaïi chuùng sanh aên hoaëc aên luùa, hoaëc aên thòt, hoaëc aên ñoà saïch, ñoà nhô, ñeàu ñöa ñeán no ñuû. Y phuïc: Y coù hai thöù, hoaëc laáy töø thaân chuùng sanh laøm ra, nhö tô luïa, loâng, da... Hoaëc laáy töø caây coû laøm ra nhö vaõi, boâng, coû caây... coù y cuûa trôøi, khoâng coù ñöôøng ngang doïc, töï nhieân töø caây sinh ra, maøu saùng nheï meàm. Ngoïa cuï: Giöôøng choûng, meàn neäm, maøn, tröôùng, goái... Höông xoa: Coù hai thöù: 1. Caây Chieân-ñaøn, xoa thaân. 2. Höông taïp caùc thöù caây, giaû naùt thaønh boät laáy xoa thaân vaø öôùp chaên aùo, hoaëc boâi treân ñaát, treân vaùch. Thöøa: laø voi ngöïa. Xa: laø xe. Phoøng xaù laø ñaát, caây, baûo vaät laøm thaønh laàu, gaùc, ñieän, nhaø, cung, quaùn... ñeå ngaên reùt, noùng, gioù, möa, ñaïo taëc. Ñeøn ñuoác laø daàu, môõ, saùp ong, ngoïc saùng... Caùc vaät laø taát caû nhöõng vaät caàn duøng cuûa chuùng sanh khoâng theå noùi ñuû, cho neân löôïc noùi laø “caùc vaät”. Hoûi: Trong ñaây côù sao khoâng noùi höông ñoát, hoa ñeïp? Ñaùp: Noùi “caùc vaät” laø ñeàu ñaõ goàm trong ñoù. Hoûi: Neáu nhö vaäy, chæ neân löôïc noùi ba thöù: aåm thöïc, y phuïc vaø ñoà trang nghieâm? Ñaùp: Caùc vaät naøy laø vaät nhu yeáu, neáu thöông nieäm chuùng sanh thì tröôùc cho aåm thöïc, tieáp ñeán y phuïc, roài höông xoa töø thaân nhô thoái, keá cho ngoïa cuï, reùt laïnh caàn phoøng xaù, toái taêm caàn ñeøn ñuoác. Hoûi: Höông hoa cuõng coù theå töø thoái, vì côù sao khoâng noùi? Ñaùp: Hoa chaúng phaûi coù thöôøng, cuõng choùng heùo taøn, lôïi ích ít cho neân khoâng noùi. Höông ñoát khi laïnh môùi caàn, khi noùng ñaùng sôï. Höông

xoa thì thoâng duïng caû khi laïnh khi noùng. Khi laïnh troän vôùi traàm thuûy, khi noùng thì troän vôùi Chieân-ñaøn ñeå xoa thaân, vì vaäy chæ noùi höông xoa. Hoûi: Neáu thöïc haønh Boá thí Ba-la-maät, ñöôïc voâ löôïng quaû baùo, coù theå laøm cho heát thaûy chuùng sanh maõn nguyeän, côù sao noùi muoán laøm cho heát thaûy chuùng sanh maõn nguyeän, haõy hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi, do coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät hoøa hôïp neân goïi laø Ñaøn-Ba-la-maät. Nay seõ noùi laïi: Chuùng sanh coù theå ñöôïc maõn nguyeän, khoâng phaûi chæ trong moät quoác ñoä, moät Dieâm-phuø-ñeà, maø ñeàu muoán laøm maõn nguyeän chuùng sanh trong saùu ñöôøng khaép möôøi phöông theá giôùi, neân khoâng phaûi chæ boá thí maø coù theå laøm ñöôïc, phaûi do Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phaù töôùng xa gaàn, phaù töôùng heát thaûy chuùng sanh, töôùng phi heát thaûy chuùng sanh, töø heát caùc ngaïi, trong khoaûnh khaéc khaûy moùng tay, hoùa ra voâ löôïng thaân, khaép ñeán möôøi phöông, môùi coù theå laøm maõn nguyeän cho heát thaûy chuùng sanh. Thaàn thoâng lôïi ích nhö vaäy phaûi töø Baùt-nhaõ xuaát sanh, vì vaäy, Boà- taùt muoán laøm maõn nguyeän heát thaûy chuùng sanh, haõy hoïc Baùt-nhaõ Ba-la- maät. KINH: Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt muoán khieán chuùng sanh trong haèng haø sa theá giôùi, an laäp nôi Boá thí Ba-la-maät, an laäp nôi trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, haõy hoïc Baùt- nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN. Hoûi: Nghóa aáy coù thöù lôùp, vì nhaân duyeân gì? Ñaùp: Lôïi coù ba thöù: lôïi ñôøi naøy, lôïi ñôøi sau, lôïi roát raùo. Vui coù ba thöù: vui ñôøi naøy, vui ñôøi sau,

vui xuaát theá. Tröôùc kia noùi lôïi vui ñôøi nay, ôû ñaây noùi lôïi vui ñôøi sau vaø xuaát theá. Vì vaäy neân khieán chuùng sanh an truù saùu Ba-la-maät. Boà-taùt thöông nhôù chuùng sanh quaù hôn cha meï nhôù con. Taâm töø bi thaáu ñeán xöông tuûy, tröôùc laáy aên uoáng laøm no ñuû thaân hoï, töø khoå ñoùi khaùt, keá laáy y phuïc trang nghieâm thaân hoï, laøm cho thoï vui. Nhöng taâm Boà-taùt khoâng thoaû maõn, luùc suy nghó raèng chuùng sanh ñaõ ñöôïc caùi vui ñôøi nay, coøn nghó laøm sao cho ñöôïc caùi vui ñôøi sau. Neáu ñem saùu Ba-la-maät theá gian daïy cho thì ñöôïc caùi vui coõi ngöôøi coõi trôøi, laâu sau trôû laïi luaân hoài sanh töû, neân laïi ñem saùu Ba-la-maät xuaát theá gian daïy cho, khieán ñöôïc caùi vui voâ vi thöôøng haèng. Laïi nöõa, tröôùc laáy y phuïc hoa höông trang nghieâm thaân hoï, nay laáy coâng ñöùc trang nghieâm taâm hoï. Neáu coù ba thöù trang nghieâm thì ñaày ñuû khoâng coøn chi hôn: 1. Y phuïc baûy baùu. 2. Phöôùc ñöùc. 3. Ñaïo phaùp. Boà- taùt muoán ñaày ñuû ba thöù trang nghieâm chuùng sanh, neân tröôùc noùi quaû baùo coâng ñöùc, nay noùi nhaân duyeân coâng ñöùc.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 30 102

Laïi nöõa, tröôùc noùi tuy coù ñaïi boá thí maø vì chuùng sanh toäi naëng khoâng theå höôûng ñöôïc taát caû. Nhö trong kinh Ngaï quyû noùi: tuy cho chuùng ñoà aên maø chuùng khoâng aên ñöôïc, bieán thaønh vaät baát tònh, löûa than. Laïi Boà-taùt khoâng boû chuùng sanh, neân taïo phöông tieän ñeå khieán chuùng sanh ñöôïc lôïi ích côm aùo, cho neân daïy tu phöôùc nghieäp, töï laøm töï höôûng, Boà-taùt kheùo bieát nhaân duyeân, khoâng theå cöôõng eùp coù ñöôïc, neân daïy khieán tu ñeå ñöôïc höôûng. Vì vaäy neân tieáp daïy chuùng sanh an truù saùu Ba-la-maät. Hoûi: Chí nguyeän cuûa Boà-taùt laø khieán heát thaûy chuùng sanh möôøi phöông an truù saùu Ba-la-maät, côù sao chæ noùi chuùng sanh trong theá giôùi nhö caùt soâng Haèng? Ñaùp: Vì ngöôøi nghe phaùp ñaõ nghe noùi caùt soâng Haèng neân laïi ñoái vôùi Boà-taùt môùi phaùt taâm thì cho voâ bieân voâ löôïng laø nhieàu, nhieàu thì roái loaïn. Neáu laø ñaïi Boà-taùt thì khoâng laáy soá caùt soâng Haèng laøm soá. Laïi nöõa, noùi nhö caùt soâng Haèng laø noùi soá voâ bieân voâ löôïng, nhö trong phaåm sau noùi. Laïi nöõa, nhö caùt soâng Haèng laø ñaõ noùi möôøi phöông caùc theá giôùi, trong ñaây cuõng khoâng noùi moät caùt soâng Haèng, khoâng neân vaán naïn. Vì vaäy noùi theá giôùi nhö caùt soâng Haèng, khoâng coù loãi. Nghóa theá giôùi nhö caùt soâng Haèng nhö tröôùc ñaõ noùi. Chuùng sanh laø ñoái vôùi Naêm uaån, Möôøi taùm giôùi, Möôøi hai xöù, Saùu nhaäp, Möôøi hai duyeân... nhieàu phaùp, giaû danh chuùng sanh: laø trôøi, laø ngöôøi, laø traâu, laø ngöïa. Chuùng sanh coù hai thöù: ñoäng vaø tónh. Ñoäng thì phaùt sanh thaân khaåu nghieäp, tónh thì khoâng theå. Chuùng sanh coù saéc, chuùng sanh khoâng saéc, chuùng sanh khoâng chaân, hai chaân, boán chaân, nhieàu chaân, chuùng sanh theá gian, xuaát theá gian, lôùn, nhoû, hieàn, thaùnh, phaøm phu, taø ñònh, chaùnh ñònh, baát ñònh, vui, khoå, khoâng khoå, khoâng vui, chuùng sanh vui thöôïng, trung, haï; chuùng sanh hoïc, voâ hoïc, phi hoïc phi voâ hoïc. Chuùng sanh coù töôûng, khoâng töôûng, Phi höõu töôûng phi voâ töôûng. Chuùng sanh coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Chuùng sanh coõi Duïc coù ba haïng: thieän caên coù thöôïng, trung, haï. Thöôïng laø trôøi Luïc duïc, trung laø haïng

giaøu sang trong loaøi ngöôøi, haï laø thaáp heøn trong loaøi ngöôøi. Vì boä maët khoâng ñoàng loaïi nhau neân coù boán chaâu thieân haï khaùc nhau (Nam thieäm boä chaâu, Baéc cu-loâ chaâu, Ñoâng thaéng thaàn chaâu, Taây ngöu hoùa chaâu – N.D). Baát thieän coù ba baäc: thöôïng laø ñòa nguïc, trung laø suùc sanh, haï laø ngaï quyû. Laïi nöõa, chuùng sanh coõi Duïc coù möôøi thöù: ba aùc ñaïo, ngöôøi, trôøi Luïc

duïc. Ñòa nguïc coù ba thöù: ñòa nguïc noùng, ñòa nguïc laïnh, ñòa nguïc haéc aùm. Suùc sanh coù ba haïng: ñi treân khoâng, ñi treân boä, ñi trong nöôùc, ñi ngaøy, ñi ñeâm, ñi ngaøy ñeâm. Quæ coù hai haïng: quæ xaáu teä, quæ ñoùi. Quæ xaáu teä höôûng vui nhö Trôøi, chæ khaùc laø ôû chung vôùi quæ ñoùi, laøm chuû noù. Quæ ñoùi thì buïng nhö hang nuùi, coå nhoû nhö kim, thaân theå chæ coù ba thöù: da ñen, xöông gaân voâ soá, traêm naêm khoâng nghe ñeán danh töø aên uoáng, huoáng chi ñöôïc thaáy. Laïi coù loaøi quæ löûa töø mieäng tuoân ra, laáy loaøi phi nga nhaûy vaøo löûa laøm thöùc aên. Hoaëc aên gaân, aên maùu muû, ñôøm daõi, ñoà dö thöøa röûa boû. Hoaëc ñöôïc cuùng teá, hoaëc aên ñoà sanh ñeû baát tònh. Trôøi Luïc duïc laø boán Thieân vöông... ôû giöõa trôøi Luïc duïc laïi rieâng coù caùc trôøi Trì anh laïc, trôøi Hyù vong, trôøi Taâm saân, trôøi Chaân chim, trôøi Öa thaáy. Caùc trôøi naøy ñeàu nhieáp vaøo saùu trôøi. Coù ngöôøi noùi: Chuùng sanh coõi Duïc coù möôøi moät thöù: tröôùc noùi naêm ñaïo, nay noùi theâm A-tu-la ñaïo. Hoûi: A-tu-la töùc nhieáp vaøo naêm ñaïo, A-tu-la chaúng phaûi trôøi, chaúng phaûi ngöôøi, ôû ñòa nguïc khoå nhieàu, ôû suùc sanh hình khaùc. Nhö vaäy neân nhieáp vaøo ngaï quæ phaûi hôn? Ñaùp: Khoâng ñuùng! Löïc A-tu-la ngang baèng trôøi Ba möôi ba. Vì sao? Vì hoaëc bò chö Thieân phaù, hoaëc phaù chö Thieân, nhö trong Kinh noùi: Thích-ñeà-hoaøn nhôn bò A-tu-la ñaùnh phaù. Boán thöù binh chuùng cuûa A-tu- la chui vaøo coïng sen ñeå töï giaáu mình, höôûng thuï naêm duïc laïc töông tôi nhö Trôøi, laøm ñeä töû Phaät. Coù oai löïc nhö vaäy, ñaâu ñöôïc nhieáp vaøo ngaï quæ. Vì vaäy neân phaûi coù saùu ñaïo. Laïi nöõa, nhö A-tu-la, Chaân-ñaø-la, Caøn-thaùt-baø, Cöu-baøn-traø, Daï- xoa, La-saùt, Phuø-ñaø caùc ñaïi thaàn naøy laø A-tu-la thuoäc Trôøi. A-tu-la höôûng vui ít hôn chö Thieân, coù oai ñöùc bieán hoùa tuøy yù. Vì theá coù ngöôøi nghi raèng ñoù laø A-tu-la chaúng phaûi tu-la? Tu-la (Trung Hoa dòch laø lôùn, coù nghóa laø trôøi), coù ngöôøi noùi A-tu-la aáy chaúng phaûi Tu-la. A-tu-la ñaïo laø teân coù ñöôïc ban ñaàu, ngoaøi ra ñeàu ñoàng moät ñaïo. Hoûi: Kinh noùi coù naêm ñaïo, côù sao noùi saùu ñaïo? Ñaùp: Caùch Phaät laâu xa, Kinh phaùp löu truyeàn naêm traêm naêm sau, coù nhieàu dò bieät, kinh boä khoâng ñoàng, hoaëc noùi naêm ñaïo, hoaëc noùi saùu ñaïo. Neáu ngöôøi noùi naêm ñaïo, thì xoay vaên trong kinh Phaät, laïi noùi naêm, neáu ngöôøi noùi saùu ñaïo thì xoay vaên trong kinh Phaät laïi noùi saùu. Laïi trong Ñaïi thöøa nhö kinh Phaùp Hoa noùi coù saùu thöù chuùng sanh,

xem caùc yù nghóa neân coù saùu ñaïo. Laïi nöõa, phaân bieät thieän aùc neân coù saùu ñaïo: thieän coù thöôïng, trung, haï, neân coù ba ñöôøng thieän, laø trôøi, ngöôøi, A-tu-la. AÙc coù thöôïng, trung, haï neân coù ba ñöôøng aùc laø ñòa nguïc, suùc sanh,

ngaï quæ. Neáu khoâng nhö vaäy thì aùc coù ba haïng quaû baùo maø thieän chæ coù hai haïng quaû baùo, vieäc aáy maâu thuaån. Neáu coù saùu ñaïo, ñoái nghóa khoâng traùi. Hoûi: Thieän phaùp cuõng coù ba quaû: haï laøm ngöôøi, trung laøm Trôøi, thöôïng laø Nieát-baøn? Ñaùp: Trong ñaây khoâng noùi ñeán Nieát-baøn, chæ neân phaân bieät quaû baùo veà truù xöù cuûa chuùng sanh. Nieát-baøn khoâng phaûi quaû baùo. Thieän phaùp coù hai thöù: 1. Ba möôi baûy ñaïo phaåm coù theå ñöa ñeán Nieát-baøn. 2. Coù theå sanh caùi vui ñôøi sau. Nay chæ noùi thieän phaùp ñöôïc thoï thaân, khoâng noùi thieän phaùp ñöa ñeán Nieát-baøn. Theá gian thieän coù ba baäc: do thieän thöôïng phaàn neân ñöôïc quaû baùo coõi trôøi, do thieän trung phaàn neân ñöôïc quaû baùo coõi ngöôøi, do thieän haï phaàn neân ñöôïc quaû baùo coõi A-tu-la. Hoûi: OÂng töï noùi A-tu-la oai löïc ngang vôùi trôøi, höôûng vui khoâng khaùc trôøi, sao nay laïi noùi thieän haï phaàn ñöôïc quaû baùo A-tu-la? Ñaùp: ÔÛ trong loaøi ngöôøi, coù theå ñöôïc xuaát gia thoï giôùi, cho ñeán ñaït ñaïo, ôû coõi A-tu-la kieát söû che taâm, ñaéc ñaïo raát khoù. Chö Thieân tuøy theo kieát söû maø coù taâm thaúng tin ñaïo, coøn A-tu-la taâm nhieàu taø vaïy, khoâng thöôøng gaàn ñaïo. Vì vaäy neân A-tu-la tuy gioáng Trôøi maø vì khoù gaàn ñaïo neân laïi döôùi ngöôøi. Nhö roàng chuùa, chim Kim sí, theá löïc tuy lôùn, hay bieán hoùa maø vaãn ôû trong suùc sanh ñaïo, A-tu-la ñaïo cuõng nhö vaäy. Hoûi: Neáu roàng chuùa, chim kim sí, theá löïc tuy lôùn maø vaãn thuoäc suùc sanh ñaïo, vaäy A-tu-la cuõng thuoäc vaøo ngaï quæ ñaïo, vì sao laïi laøm ra saùu ñaïo? Ñaùp: Roàng chuùa, chim Kim sí, tuy ñöôïc thoï vui, maø vì thaân hình ñi ngang nhö suùc sanh neân nhieáp thuoäc suùc sanh ñaïo. Ñòa nguïc, ngaï quæ thaân hình tuy gioáng ngöôøi maø vì noù quaù khoå, neân khoâng nhieáp vaøo nhaân ñaïo. A-tu-la theá löïc ñaõ lôùn, maø thaân hình gioáng ngöôøi, trôøi, neân laäp rieâng saùu ñaïo. Ñoù laø löôïc noùi chuùng sanh coõi Duïc. Chuùng sanh coõi Saéc, coõi Voâ saéc, nhö trong phaåm sau seõ noùi. An laäp Boá thí Ba-la-maät: Boà-taùt noùi vôùi chuùng sanh haõy tu haïnh boá thí. Ngheøo laø khoå lôùn, khoâng neân vì ngheøo maø phaûi laøm aùc phaûi ñoïa ba ñöôøng döõ. Laøm caùc haïnh aùc, ñoïa ba ñöôøng döõ, thì khoâng theå cöùu. Chuùng

sanh nghe roài boû taâm xan tham, thöïc haønh Boá thí Ba-la-maät, nhö trong phaåm sau noùi roäng. Laïi nöõa, Boà-taùt ôû tröôùc chuùng sanh, duøng caùc nhaân duyeân, caùc thí duï maø thuyeát phaùp, cheâ bai loøng xan tham, ngöôøi xan tham, ngay vieäc caàn cho baûn thaân coøn tieác khoâng daùm duøng, thaáy ai ñeán hoûi xin thì taâm ñuïc saéc bieán, lieàn hieän ra thaân saéc aâm thanh hung aùc xaáu xí, gieo nghieäp aùc cho ñôøi sau, neân chòu thaân hình xaáu xí. Tröôùc khoâng gieo nhaân duyeân boá thí neân thoï thaân ñôøi naøy ngheøo heøn, tham ñaém taøi vaät, caàu nhieàu khoâng ngöng, môû cöûa toäi aùc, chuyeân laøm vieäc aùc, ñoïa trong ñöôøng aùc. Laïi nöõa, nghieäp lôïi ích trong voøng sanh töû luaân chuyeån, khoâng gì hôn boá thí, ñôøi nay ñôøi sau thöôøng ñöôïc theo yù, caùc vieäc tieän lôïi cho thaân, ñeàu töø boá thí maø ñöôïc. Boá thí laø con ñöôøng thieän, hay môû ra ba vui: vui coõi trôøi, vui coõi ngöôøi, vui Nieát-baøn. Vì côù sao? Vì ngöôøi öa boá thí, tieáng taêm lan truyeàn, taùm phöông tin öa, khoâng ai khoâng aùi kính; ôû giöõa ñaïi chuùng, khoâng coù sôï haõi,

khi cheát khoâng hoái haän. Ngöôøi aáy töï nghó: Ta ñem taøi vaät gieo vaøo ruoäng phöôùc toát, chaéc chaén ta ñöôïc caùi vui coõi ngöôøi coõi trôøi vaø môû cöûa Nieát-baøn. Vì côù sao? Vì boá thí phaù kieát söû xan tham, thöông nghó ngöôøi laõnh thoï; dieät tröø saân naõo, döùt taâm taät ñoá; cung kính ngöôøi laõnh thoï thì tröø kieâu maïn; taâm quyeát ñònh boá thí, löôùi nghi töï phaù, bieát quaû baùo boá thí, thì tröø taø kieán vaø dieät voâ minh. Caùc phieàn naõo bò phaù nhö vaäy, thì cöûa Nieát-baøn ñöôïc môû ra. Laïi nöõa, khoâng chæ môû ra ba caùi vui maø coøn môû ra voâ löôïng Phaät ñaïo, choã cuûa Theá Toân. Vì côù sao? Vì saùu Ba-la-maät laø Phaät ñaïo, maø boá thí laø caùnh cöûa ñaàu, caùc haïnh khaùc ñeàu ñi theo. Nhö vaäy boá thí coù voâ löôïng coâng ñöùc. Vì nhaân duyeân aáy neân khieán chuùng sanh an laäp nôi Boá thí Ba-la-maät, nhö trong chöông Boá thí tröôùc ñaõ noùi. An laäp Trì giôùi Ba-la-maät: Boà-taùt ôû tröôùc chuùng sanh taùn thaùn vieäc trì giôùi raèng: Chuùng sanh caùc ngöôi, neân hoïc trì giôùi. Coâng ñöùc cuûa trì giôùi böùng khoûi ba ñöôøng aùc vaø kieáp haï tieän trong loaøi ngöôøi, khieán ñöôïc loaøi ngöôøi loaøi trôøi toân quí cho ñeán ñöôïc Phaät ñaïo. Giôùi laø caên baûn cuûa heát thaûy söï vui, ví nhö kho taøng lôùn, xuaát ra caùc traân baûo. Giôùi laø söï baûo hoä lôùn, hay dieät moïi sôï haõi, ví nhö ñaïi quaân phaù giaëc. Giôùi laøm trang ng- hieâm, nhö ñeo anh laïc. Giôùi laø thuyeàn lôùn, hay ñöa qua bieån lôùn sanh töû. Giôùi laø xe lôùn, hay chôû chaâu baùu quí troïng ñi ñeán thaønh Nieát-baøn. Giôùi laø thuoác hay, hay phaù beänh kieát söû. Giôùi laø thieän tri thöùc, ñôøi ñôøi theo doõi khoâng heà xa traùi, khieán taâm an oån; ví nhö ñaøo gieáng ñaõ thaáy buøn öôùt, vui möøng sung söôùng, khoâng coøn lo sôï. Giôùi hay thaønh töïu caùc haïnh lôïi ích, ví nhö cha meï nuoâi lôùn caùc con. Giôùi laø thang trí, hay ñöa vaøo voâ laäu.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 30 106

Giôùi hay laøm caùc kieát söû kinh sôï, ví nhö sö töû, hay laøm cho baày thuù nhieáp phuïc. Giôùi laø goác cuûa heát thaûy caùc ñöùc, aùch yeáu cuûa xuaát gia. Ngöôøi tu tònh giôùi, sôû nguyeän ñöôïc theo yù; ví nhö ngoïc Nhö yù, moïi söï ñeàu ñöôïc öùng theo nieäm. Nhö vaäy nhieàu caùch taùn thaùn coâng ñöùc cuûa giôùi, laøm cho chuùng sanh hoan hyû, phaùt taâm an truù Trì giôùi Ba-la-maät. An truù Nhaãn nhuïc Ba-la-maät: Boà-taùt ôû tröôùc chuùng sanh, taùn thaùn nhaãn nhuïc raèng: Nhaãn laø söùc maïnh cuûa ngöôøi xuaát gia, hay deïp caùc aùc, coù theå hieän vieäc kyø laï giöõa chuùng. Nhaãn nhuïc thuû hoä laøm cho thí, giôùi khoâng bò huûy hoaïi. Nhaãn laø aùo giaùp lôùn, caùc quaân binh khoâng gia haïi. Nhaãn laø thuoác hay, hay tröø aùc ñoäc. Nhaãn laø kheùo hôn, giöõa ñöôøng hieåm sanh töû, an oån khoâng lo. Nhaãn laø kho taøng lôùn, thí baùu raát lôùn cho ngöôøi thieän ngheøo. Nhaãn laø thuyeàn lôùn hay ñöa qua khoûi sanh töû bôø naøy, ñaït ñeán Nieát-baøn bôø kia. Nhaãn laø kính saùng hay laøm saùng toû caùc ñöùc, neáu ngöôøi ñeán gia aùc thì nhö leo daãm nuùi vaøng, caøng laøm phaùt aùnh saùng cuûa noù. Lôïi khí ñeå caàu Phaät ñaïo, ñoä chuùng sanh nhaãn laø toái dieäu. Haønh giaû neân nghó raèng: Neáu ta laáy saân haän ñaùp laïi kia thì laø töï haïi. Laïi nghó ta ñôøi tröôùc coù toäi aáy maø khoâng ñöôïc nhö yù, chaéc phaûi neân boài thöôøng laïi. Neáu vôùi ngöôøi naøy khoâng nhaãn chòu, caùc ngöôøi khaùc cuõng haïi ta, ñeàu khoâng traùnh ñöôïc, côù

sao noåi giaän? Laïi nöõa, chuùng sanh bò phieàn naõo loâi keùo, gaây caùc vieäc aùc, khoâng ñöôïc töï taïi; ví nhö ngöôøi bò keû quyû aùm haïi, maø maéng nhieác löông y, löông y luùc aáy chæ lo tröø quyû, maø khoâng hieàm keû maéng. Haønh giaû cuõng nhö vaäy, chuùng sanh ñöa aùc ñeán mình, khoâng hieàm noù giaän döõ, chæ lo tröø kieát söû. Laïi nöõa, ngöôøi tu nhaãn, xem keû ñeán maï nhuïc nhö cha meï xem con nhoû, khi noù maï nhuïc laïi caøng thöông xoùt hôn, yeâu noù saâu hôn. Laïi töï nghó raèng: ngöôøi kia ñöa aùc ñeán ta, aáy laø do nghieäp ñaõ taïo ra ñôøi tröôùc, nay phaûi chòu; neáu laáy giaän ñaùp traû, laïi taïo theâm khoå veà sau, bieát luùc naøo giaûi thoaùt ñöôïc! Neáu nay nhaãn nhuïc, thì vónh vieãn lìa khoå. Vì vaäy khoâng neân noåi giaän. Vì caùc nhaân duyeân nhö vaäy, neân cheâ saân giaän, sanh töø bi, vaøo "chuùng sanh nhaãn" (goïi taét laø sanh nhaãn – N.D). Vaøo sanh nhaãn roài, suy nghó möôøi phöông chö Phaät thuyeát phaùp ñeàu noùi khoâng coù ngaõ, cuõng khoâng ngaõ sôû, chæ do caùc phaùp hoøa hieäp giaû danh chuùng sanh, nhö maùy chuyeån ñoäng ngöôøi goã, tuy ñoäng taùc maø beân trong voâ chuû; thaân naøy cuõng nhö vaäy, chæ coù da thòt giöõ nhau, chuyeån theo gioù taâm, nieäm nieäm sanh dieät voâ thöôøng, khoâng tòch, khoâng ngöôøi laøm, khoâng ngöôøi maéng, cuõng khoâng ngöôøi laõnh thoï; vì goác ngoïn roát raùo khoâng, chæ laø ñieân ñaûo hö doái, taâm phaøm phu chaáp tröôùc. Suy nghó nhö

vaäy roài, thì khoâng coù töôùng chuùng sanh. Khoâng coù töôùng chuùng sanh roài, caùc phaùp khoâng thuoäc veà ñaâu, chæ do nhaân duyeân hoøa hôïp, khoâng coù töï taùnh. Nhö chuùng sanh hoøa hôïp, cöôõng goïi laø chuùng sanh; phaùp cuõng nhö vaäy, töùc ñöôïc vaøo "phaùp nhaãn". Ñöôïc sanh nhaãn, phaùp nhaãn roài neân coøn coù theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, huoáng chi caùc lôïi ích khaùc. Chuùng sanh nghe nhö vaäy roài, an truù trong Nhaãn Ba-la-maät. An laäp Tinh taán Ba-la-maät: Boà-taùt daïy chuùng sanh raèng: Ngöôi chôù giaûi ñaõi. Neáu tinh taán thì caùc coâng ñöùc laønh ñeàu ñöôïc deã daøng; neáu giaûi ñaõi, thì thaáy caây coù löûa, coøn khoâng gaây leân ñöôïc, huoáng chi vieäc khaùc, vì vaäy khuyeân phaûi tinh taán. Neáu ngöôøi theo phöông tieän tinh taán thì khoâng nguyeän gì khoâng thaønh. Phaøm ñöôïc phaùp thuø thaéng gì, chaúng phaûi khoâng nhaân duyeân, maø ñeàu do tinh taán phaùt sanh. Tinh taán coù hai: 1. Hay chöùa nhoùm, phaùt sanh caùc thieän phaùp, 2. Hay tröø caùc aùc phaùp. Laïi coù ba töôùng: 1. Muoán laøm 2. Tinh taán laøm 3. Khoâng ngöng nghæ. Laïi coù boán töôùng: AÙc ñaõ sanh tinh taán dieät tröø; aùc chöa sanh tinh taán khoâng cho sanh; thieän chöa sanh tinh taán laøm cho phaùt sanh, thieän ñaõ sanh tinh taán laøm cho taêng tröôûng, nhö vaäy goïi laø töôùng tinh taán. Tinh taán neân coù theå giuùp thaønh heát thaûy thieän phaùp; ví nhö löûa ñöôïc gioù giuùp, ngoïn môùi chaùy böøng. Laïi nhö ngöôøi duõng kieän ôû theá gian, coù theå vöôït nuùi qua bieån. Theo phaùp tinh taán, cho ñeán Phaät ñaïo coøn ñöôïc, huoáng chi vieäc khaùc. Chuùng sanh nghe nhö vaäy roài, ñeàu an laäp Tinh taán Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt thaáy ngöôøi chöa phaùt taâm Boà-ñeà, taùn thaùn phaùp Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc laø phaùp toái ñeä nhaát trong heát thaûy phaùp, raát laø toân quí, hay lôïi ích taát caû, laøm cho ngoä ñöôïc thaät

töôùng khoâng hö doái cuûa caùc phaùp, coù ñaïi töø bi, ñuû Nhaát thieát trí, töôùng thaân kim saéc, ñeä nhaát vi dieäu, ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, voâ löôïng aùnh saùng, voâ löôïng giôùi, ñònh, tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán, ba ñaït minh voâ ngaïi, voâ ngaïi giaûi thoaùt ñoái vôùi heát thaûy phaùp. Ñöôïc nhö vaäy, thì raát laø toái thöôïng giöõa heát thaûy chuùng sanh, ñaùng laõnh thoï söï cuùng döôøng cuûa heát thaûy theá gian. Neáu ngöôøi chæ chuyeân taâm nieäm Phaät, coøn ñöôïc voâ löôïng voâ taän phöôùc ñöùc, huoáng chi tinh taán boá thí, trì giôùi, cuùng döôøng, haàu haï, leã baùi...

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 30 108

Boà-taùt noùi vôùi chuùng sanh raèng: Phaät söï nhö vaäy, ngöôi neân phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, sieâng tu tinh taán, thöïc haønh ñöôïc phaùp nhö vaäy, khoâng khoù. Chuùng sanh nghe roài, lieàn phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhöng khoâng theå chæ phaùt taâm suoâng maø ñöôïc, neân thöïc haønh Boá thí Ba-la-maät, tieáp thöïc haønh Trì giôùi Ba-la- maät, Nhaãn nhuïc Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Thöïc haønh naêm Ba-la-maät aáy laø Tinh taán Ba-la-maät. Neáu khoâng phaùt taâm Ñaïi thöøa, thì daïy tu ñaïo Bích-chi Phaät, neáu khoâng tu Bích-chi Phaät, thì daïy tu ñaïo Thanh vaên. Neáu khoâng tu ñaïo Thanh vaên, thì daïy lìa saéc, tu ñònh voâ saéc, tòch dieät an laïc. Neáu khoâng tu ñònh voâ saéc, thì daïy khieán lìa duïc, höôùng theo caùc thöù vui thieàn ñònh ôû coõi Saéc. Neáu khoâng tu thieàn, thì daïy khieán tu möôøi thieän nghieäp ñaïo, höôûng thuï thöù vui coõi ngöôøi, coõi trôøi, chôù giaûi ñaõi, luoáng chaúng ñöôïc gì, ngheøo cuøng haø tieän, chòu ñuû caàn khoå, thaät raát ñaùng lo! Giaûi ñaõi laø ñieàu raát teä aùc, phaù hoaïi ñaïo laønh ích lôïi ñôøi naøy ñôøi sau. Chuùng sanh nghe roài, nhoùm caùc thieän phaùp, sieâng tu tính taán. An laäp Thieàn Ba-la-maät: Boà-taùt ôû tröôùc chuùng sanh taùn thaùn caùi vui thieàn ñònh thanh tònh; laø caùi vui beân trong, vui töï taïi, vui lìa toäi loãi, vui ñôøi naøy ñôøi sau, vui caùc baäc thaùnh, vui cuûa Phaïm thieân vöông, vui thoï khaép thaân, vui thaâm haäu vi dieäu. Chuùng sanh caùc ngöôi sao cöù ñaém theo caùi vui nguõ duïc baát tònh, cuøng thoï caùi vui toäi caáu ñoàng vôùi suùc sanh, maø boû caùi vui vi dieäu naøy. Neáu ngöôi boû caùi vui nhoû thì ñöôïc caùi vui lôùn. Ngöôi khoâng thaáy keû noâng phu boû haït gioáng nhoû, sau thu hoaïch quaû lôùn, nhö ngöôøi hieán cho vua vaät nhoû, maø ñöôïc thöôûng lôùn, nhö chuùt moài nhoû ñaàu löôõi caâu maø ñöôïc caù to. Boû ñi raát ít maø ñöôïc raát nhieàu. Ngöôøi trí cuõng nhö vaäy, hay boû caùi vui theá gian, ñöôïc an laïc cuûa thieàn ñònh thaâm saâu. Ñöôïc caùi vui naøy roài, trôû laïi xem caùi vui nguõ duïc, raát laø baát tònh, nhö töø nguïc ra khoûi, nhö beänh ñöôïc chöõa laønh, khoâng coøn tìm thuoác. Laïi nöõa, thieàn ñònh laø cöûa ban ñaàu cuûa thaät trí, laøm cho trí tueä ñöùng laëng, coù theå soi chieáu caùc phaùp; nhö ñeøn trong nhaø kín, aùnh saùng noù ñaéc duïng. Neáu tu thieàn ñònh, thôøi Boán taâm voâ löôïng, Taùm boäi xaû, Taùm thaéng xöù, Naêm thaàn thoâng, Boán bieän taøi... caùc coâng ñöùc thaäm thaâm, ñeàu ñöôïc ñaày ñuû, coù theå laøm cho ngoùi ñaù bieán thaønh ngoïc Nhö yù, huoáng chi caùc vieäc khaùc. Tuøy yù muoán laøm, khoâng ñieàu chi khoâng laøm ñöôïc. Vaøo ñaát nhö nöôùc, ñi treân nöôùc nhö ñaát, tay caàm

maët trôøi maët traêng, thaân khoâng chaùy, laïnh, hoùa laøm thaân caùc caàm thuù maø khoâng chòu chuyeän caàm thuù. Hoaëc coù khi bieán thaân ñaày khaép hö khoâng, hoaëc coù khi thaân nhö vi traàn, hoaëc nheï nhö loâng hoàng, hoaëc naëng nhö nuùi Thaùi. Hoaëc coù khi laáy ngoùn

chaân aán xuoáng ñaát, trôøi ñaát rung ñoäng maïnh nhö rung coû laù. Naêng löïc thaàn thoâng bieán hoùa nhö vaäy, ñeàu töø thieàn ñònh maø coù ñöôïc. Chuùng sanh nghe roài, an laäp nôi Thieàn Ba-la-maät. An laäp Baùt-nhaõ Ba-la-maät: Boà-taùt daïy chuùng sanh neân hoïc trí tueä. Trí tueä laø saùng suoát, thöù nhaát goïi laø maét tueä. Neáu khoâng maét tueä, tuy coù maét thòt vaãn laø ñui. Tuy coù maét maø khoâng khaùc suùc sanh. Neáu coù trí tueä, töï phaân bieät ñöôïc toát xaáu, khoâng theo lôøi ngöôøi khaùc; neáu khoâng trí tueä, theo ngöôøi daét ñoâng daét taây; nhö traâu, laïc ñaø bò xaâu muõi ñi theo ngöôøi. Trí tueä treân heát thaûy phaùp höõu vi, ñöôïc baäc thaùnh nhaân thöông yeâu, vì hay phaù phaùp höõu vi. Nhö trong Kinh noùi: Trong caùc thöù baùu, trí tueä baùu hôn heát. Trong heát thaûy ñoà saéc beùn, ñao trí tueä saéc beùn hôn heát. ÔÛ ñaûnh nuùi trí tueä, khoâng coøn lo sôï, xem caùc chuùng sanh khoå naõo, ñeàu thaáy taát caû. Löôõi dao trí tueä hay caét ñöùt sôïi xích phieàn naõo sanh töû voâ thæ. Naêng löïc trí tueä coøn laøm cho ñaày ñuû saùu Ba-la-maät, ñöôïc voâ löôïng Phaät ñaïo khoâng theå nghó baøn, thaønh Nhaát thieát trí, huoáng chi Thanh vaên, Bích-chi Phaät vaø caùc vieäc toát theá gian. Trí tueä aáy taêng tröôûng thanh tònh khoâng theå bò trôû hoaïi, aáy goïi laø Ba-la-maät. Chuùng sanh nghe roài, an truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt hoaëc coù khi khoâng duøng mieäng daïy; hoaëc hieän thaàn thoâng, aùnh saùng, laøm cho chuùng sanh an truù trong saùu Ba-la-maät; hoaëc hieän caùc caûnh duyeân khaùc, cho ñeán trong moäng, laøm nhaân duyeân khieán chuùng sanh giaùc ngoä maø an truù trong saùu Ba-la-maät. Theá neân Kinh noùi: muoán laøm cho chuùng sanh an truù trong saùu Ba- la-maät, haõy hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. KINH: Muoán gieo moät thieän caên nôi phöôùc ñieàn Phaät, cho ñeán khi chöùng ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø khoâng cuøng taän, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN. Thieän caên: Ba thieän caên laø thieän caên khoâng tham, thieän caên khoâng giaän, thieän caên khoâng ngu si. Heát thaûy phaùp laønh ñeàu töø ba thieän caên phaùt sanh vaø taêng tröôûng; nhö caây thuoác, caây coû, nhôø coù goác maø ñöôïc sanh thaønh, taêng tröôûng, vì vaäy goïi laø caùc thieän caên. Nay noùi thieän caên laø, ñoà cuùng döôøng laøm nhaân duyeân cho thieän caên laø hoa höông, ñeøn saùng, vaø phaùp cuùng döôøng laø trì giôùi, tuïng kinh... Ñaây laø trong nhaân noùi quaû. Vì sao? Vì hoa höông khoâng nhaát ñònh, khi laáy thieän caên hoa höông cuùng döôøng, goïi laø thieän caên. Boá thí chaúng phaûi laø phöôùc, boá thí chæ phaù xan tham, môû cöûa thieän phaùp. Thieän caên goïi laø phöôùc; nhö kim daãn chæ may aùo, may chaúng phaûi laø kim. Moät laø hoaëc hoa, hoaëc höông, hoaëc ñeøn saùng, hoaëc leã kính, hoaëc

tuïng kinh, hoaëc trì giôùi, hoaëc thieàn ñònh, hoaëc trí tueä... moãi moãi cuùng döôøng, vaø phaùp cuùng döôøng, gieo vaøo phöôùc ñieàn Phaät. Phöôùc ñieàn Phaät: Möôøi phöông ba ñôøi chö Phaät, hoaëc Phaät ôû ñôøi, hoaëc hình töôïng, hoaëc xaù lôïi, hoaëc chæ nieäm Phaät. Gieo laø chuyeân taâm baùm chaéc. Hoûi: Kinh noùi caùc thöù phöôùc ñieàn, côù sao chæ noùi gieo vaøo phöôùc ñieàn Phaät? Ñaùp: Tuy coù caùc thöù phöôùc ñieàn, phöôùc ñieàn Phaät hôn heát, vì ñaày ñuû voâ löôïng Phaät phaùp nhö Möôøi löïc, Boán voâ uùy, Möôøi taùm phaùp khoâng chung. Vì vaäy chæ noùi gieo vaøo Phaät phöôùc ñieàn. Phaùp baûo tuy laø thaày cuûa Phaät, nhöng neáu Phaät khoâng thuyeát, thì phaùp thaønh voâ duïng; nhö tuy coù thuoác hay, neáu khoâng coù löông y, thì thuoác thaønh voâ duïng. Vì vaäy, Phaùp baûo tuy treân, maø tröôùc phaûi noùi ñeán Phaät baûo, huoáng chi Taêng baûo. Laïi nöõa, phöôùc ñieàn Phaät, coù theå thu ñöôïc voâ löôïng quaû baùo, ngoaøi ra caùc phöôùc khaùc, tuy noùi voâ löôïng maø coù keùm thua, vì vaäy phöôùc ñieàn Phaät laø baäc nhaát. Khoâng taän: Chö Phaät thaønh töïu coâng ñöùc voâ taän, neân gieo vaøo phöôùc ñieàn Phaät, phöôùc cuõng khoâng cuøng taän. Laïi nöõa, coâng ñöùc cuûa Phaät voâ löôïng, voâ bieân, voâ soá, voâ ñaúng, neân ngöôøi gieo phöôùc, ñöôïc phöôùc cuõng khoâng cuøng taän. Laïi nöõa, luùc Phaät coøn laøm Boà-taùt, duyeân heát thaûy chuùng sanh, nhö chuùng sanh voâ löôïng voâ bieân, thì phöôùc cuõng khoâng cuøng taän. Laïi nöõa, phöôùc ñieàn Phaät thanh tònh, nhoå saïch coû ueá phieàn naõo tham aùi... Tònh giôùi laø ñaát baèng, Ñaïi töø bi laø töôi toát, tröø ñaát muoái taø aùc, Ba möôi baûy ñaïo phaåm laøm ngoøi caûng, Möôøi löïc, Boán voâ uùy, Boán voâ ngaïi trí... laøm töôøng vaùch, hay xuaát sanh quaû baùo Nieát-baøn cuûa ba thöøa. Gieo gioáng vaøo ruoäng voâ thöôïng voâ tyû aáy, ñöôïc phöôùc voâ taän. Hoûi: Heát thaûy phaùp höõu vi laø töôùng voâ thöôøng, ñeàu trôû veà taän dieät, phöôùc töø nhaân duyeân sanh laøm sao ñöôïc baát taän? Ñaùp: Cuõng khoâng noùi thöôøng baát taän. Töï noùi: cho ñeán khi chöùng ñaéc Phaät, ôû trung gian baát taän. Laïi nöõa, heát thaûy phaùp höõu vi, tuy nieäm nieäm sanh dieät, nhöng töông tuïc khoâng ñoaïn, quaû baùo khoâng maát, neân noùi laø baát taän, ví nhö ñoát ñeøn tuy ngoïn löûa sanh dieät maø khoâng goïi laø dieät, khi daàu heát tim luïn, môùi goïi laø dieät. Phöôùc ñieàn cuõng nhö vaäy, do thaâm taâm gieo vaøo ruoäng toát, cho ñeán khi phaùp taän maø phöôùc ñieàn cuõng khoâng taän. Laïi nöõa, Boà-taùt bieát thaät töôùng caùc phaùp nhö Nieát-baøn baát taän. Phöôùc

ñöùc ñöa vaøo thaät töôùng caùc phaùp, neân cuõng baát taän. Hoûi: Neáu nhö vaäy, Nieát-baøn baát taän, phöôùc ñöùc ñuùng leõ cuõng phaûi thöôøng baát taän, côù sao noùi cho ñeán khi thaønh Phaät, ôû khoaûng trung gian baát taän? Ñaùp: Phöôùc aáy do löïc trí tueä laøm cho coâng ñöùc aáy nhö Nieát-baøn roát raùo khoâng, baát sanh baát dieät; vì vaäy neân ví nhö Nieát-baøn, chöù chaúng phaûi Nieát-baøn. Neáu laø Nieát-baøn thì khoâng theå laøm ví duï. Neáu laø Nieát-baøn côù sao quaû baùo thaønh Phaät maø phöôùc khoâng taän. Ví nhö ba cöûa giaûi thoaùt laø khoâng, voâ töôùng, voâ taùc; nhö töôùng roát raùo " khoâng" giaûi thoaùt, laø khoâng giaûi thoaùt moân, thì quaùn theá gian cuõng laø roát raùo khoâng; nhö töôùng voâ töôùng giaûi thoaùt, laø voâ töôùng giaûi thoaùt moân, thì quaùn theá gian cuõng laø töôùng voâ

töôùng; nhö töôùng voâ taùc giaûi thoaùt, laø voâ taùc giaûi thoaùt moân, thì quaùn theá gian cuõng laø töôùng voâ taùc. Vì vaäy neân noùi: Muoán gieo moät thieän caên nôi phöôùc ñieàn Phaät cho ñeán khi chöùng ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø phöôùc aáy khoâng taän, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba- la-maät.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.